

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden este (vasárnap kivételével).
 Árképe mindenütt 1 krajczár.
 Előfizetési ára:
 E helyben házhoz hordva vagy vidéken
 postai esküvéllel: egy hónapra 60 kr.

Esti Hírlap

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
 V. ker., Honvéd-utca 4. szám.
 Szerkesztési órák:
 délelőtt 10 órától délután 8 óráig.
 Kiadóhivatal nyitva egész nap.
 Szerkesztési telefon: 686.
 Kiadóhivatali telefon: 389

Budapest márcz. 28.

**Örvegy hevesi Bischoff
 Dávidné ma reggel meghalt.**

A vendégfogó bécsiek.

Amíg mi magyarok az idén szabadságharcunk félszázados ünnepét tartjuk, addig odaát Ausztriában a császár uralkodásának ötvenéves jubileumát ünnepelik.

Az a császár, akinek félszázados uralkodását ünnepelik, a mi uralkodónk is, ami apostoli királyunk is, nem ötven, hanem harminczegy esztendeje. Mi ő felsége dicső uralkodásának 25 éves évfordulóját ünnepeltük meg 1892-ben. A nemzetnek ez a nagy és fenséges ünnepe nemcsak királyhűségünk tüntetése volt, hanem egyszerűs mind tüntetés 1848 december 2-dika ellen. A negyedszázados királyi uralkodás ünneplésével tüntetett egyszerűs mind a magyar nemzet a magyar közjog, a magyar alkotmány mellett, azt hirdetve ezzel a világnak, hogy felettünk nem az osztrák császár, hanem az apostoli magyar király uralkodik.

A mostani császári jubileumhoz nekünk semmi közünk nem lehet. Nemcsak a mi királyünnepünk iránt való kegyelet tiltja meg az osztrák ünneppel való közösséget, hanem a politikai tapintat is.

Minek felzárkózni azokat a sebeket, amelyeket bennünk 1848 december 2-ikának bus emlékezete sajogtat. A december 2-ikán trónra lépett császár eltörölte a magyar alkotmányt, eltörölte Magyarországot s a magyar nemzetben önvédelmi harczt folytatott ellene. Az 1848 december 2-iki trónváltozást Deák Ferencz 1867-iki törvényei törvénytelennek mondták ki. A december 2-dik császári ünneppel való részvétel tehát tüntetés, Deák Ferencz s a fenálló alkotmány szelleme ellen is. A bécsiek nem csodálkoznak, ha mindezt nem tudják, vagy tudni nem akarják, de mikor magyarokat szállja meg annyira a »lakomázhatnáság« szenedélye, hogy feledik a magyar történelmet, a magyar közjogot, ez igazán megdöbbentő.

A bécsi szakácsok után most a bécsi lövészek hitták meg a magyarokat császári jubileumi ünnepélyükre, közben pedig tudvalevőleg Lueger ur kért magyar pénzt az »összbirodalom eszmének« a császári jubileum alkalmából építendő bécsi templomára.

Igazán megható a bécsieknek ez a nagy szeretete. Annyira meghatja az érzékeny szívű és banketezni

szerető magyar lövészeket, hogy feledni készek azokat az idöket, amikor még nem is olyan régen Luegerék és társaik egyenesen osztrák hazaárulóknak kiállították ki azokat a bécsieket, akik Magyarország ezredéves kiállítását meglátogatni merészkelik.

Igaz, hogy a bécsi lövészek ennek daczára is eljöttek a milleniumkor Budapestre, de ezzel nem vételek hazájuk, s nem tüntettek történelmük ellen.

A bécsi meghívó hangoztatja, hogy valamennyi lövészeknek közös célja a hazafias érzés ápolása. Csak hogy nekünk magyaroknak s nekik osztrákoknak nincs közös hazánk s nem lehet és nem szabad közönsnek lenni a hazafias érzésünknek sem. A magyar hazafiaság épen az 1867-ik kereten tulmenő közösség megtagadásában van.

Ezért arra kérjük a kedves bécsieket, ne szeressenek minket most egyszerre oly annyira, ne invitálgassanak minket Bécsbe a császárváros idegen forgalmának emelésére. A meghívott magyarokat pedig kérjük, hogy fekezzék meg banketeszenvedélyüket. Itthon is van elég alkalom a pohárkoczeztásra.

Budapest, márczius 28.

+ A kiegyezési javaslatok. Mint egészen megbizható forrásból értesültünk a kiegyezési javaslatokat holnap, s mint egyesek híresztelték, **semmi esetre sem terjesztik a parlamentek elé.** A betervezés ele nem gördültek ugyan akadályok egyik részről sem, de a magyar kormány a betervezés idejét a május elsejéi terminus betartásával egyszerűen az osztrák miniszteriumra hagyta. Bécsből ma délig semmifele értesítés nem érkezett és így a kiegyezési javaslatoknak előterjesztése még néhány napot késik, bár az sem lehetetlen, hogy csak husvét után tegyék azokat a parlamentek elé, feltéve, hogy az osztrák parlamenti viszonyok ezt így követelik. Bécsi tudósítónk egybéként azt telegrafálja, hogy kiszárgott hírek szerint a kiegyezési javaslatok oly előnyök Magyarországra, hogy azokat a Reichsrathal semmi szín alatt sem lesz lehetséges elfogadni különösen most a paktum elejese után. A felemelt kvótával egyidejűleg még tán a siker némi reményével lehetett volna a Reichsrath tárgyalásainak elébe nézni.

+ Költségvetés és felirat a főrendiházban. A képviselőház mai ülésében egy a költségvetési törvényt, mint az április 11-iki feliratot megszavazta és így ezek a tárgyak a letárgyalt ki-sebb javaslatokkal együtt már legközelebb a főrendiházban is napirendre kerülnek. A főrendiház megfelelő bizottsági e czébből értesülésünk szerint már holnap összehivatnak, úgy, hogy a főrendek még e hét végén, a pénzü

meg felszólalás nélkül. Tekintettel arra, hogy több igazságügyi törvényjavaslat is van napirenden, az igazságügyi tárcza képviselőjében senki sem tartotta érdemesnek a t. Házat jelenlétével megfeszíteni.

A képviselőház ülése.

A napirenden csak tizenhárom tárgy van. — épen elég arra, hogy a t. Ház husvétüi vakációjából egy órát elraboljon. A honatyák különben nem nagyon törődnek már, a Sándor utcai Házban történő dolgokkal, — ugyszólván csak egyes bizalmi férfiak jelzik a t. Ház körbenfutó padsoain a pártok kereteit.

Hogy hamarabb essünk túl a törvényhozási munka unalmas proceduráin. Berzeviczy már pár percczel tíz óra után megnyitja az ülést s előterjeszti a jász-jakóhalmi polgároknak Meszlényi Lajos által benyújtott kérvényét az önálló vámtérület létesítése tárgyában.

Molnár Antal a Ház gazdasági bizottsága részéről terjeszt elő egy jelentést, Bauszern Guidó pedig a számvizsgáló bizottságnak a Ház pénztárának a lefolyt év második felére vonatkozó számadásáról szóló jelentését mutatja be.

Hogy az ülés bevezető jelenete minden irányban megfeleljen a bevett szablonnak, ma is a néppárton valaki, akit nem értettek meg.

Buzáthtal esett meg szombaton, hogy midőn Bánffy bárót arra intette, hogy politikáját Brutusok fogják megdönteni, Láng Lajos e szavakkal utasította rendre:

— Ha a képviselő ur beszédének van értelme, azért rendreutasítom! Ez bántotta a néppárt ambiciózus gyögyserészét — ma az ülés elején sietett a csorbát kiköszörölni.

Buzáth Ferencz tehát félremagyarázott szavai értelmének megmagyarázására kér szót s kijelenti, hogy Brutust minden mellékgondolat nélkül említette, ki nem ismerné ezt a mondást:

— Te is fiam Brutus!

Ilyen értelemben említette ki Brutust — jelentette ki Buzáth — mert azt jósolom a miniszterelnöknek, hogy még saját leghivebb emberei fognak politikája miatt ellene fordulni.

Bánffy kedélyes mosolygással hallgatja a néppárti Kassandráját, sőt egyegy »helyes« is hangzik fel a t. Ház egyik-másik pontjáról.

Most Hock János, a Ház jegyzője sorra hívja fel szözlásra a költségvetési törvény ötödik szakaszához feliratközölt szónokokat: Eötvös Károly! Sima Ferencz!

Mély esönd, — egyik se jött el. Így aztán Mócsy Antal, a néppárt szónoka is lemond két órára berendezett beszédéről, melyet csak arra az esetre tartott válasszképpen készenlében, ha Eötvös a Pichler által kezdett nyomon haladva újra támadta volna a néppártot.

— Szólni senki sem kíván! A vitát bezárom! — szól az elnök.

Ezzel az appropriációtrészteiben is megszavazták, s harmadszori olvasását holnap délelőtt tíz órakor tartandó ülés napirendjére tűzték ki.

Ezután következett az apróbb javaslatok hosszú sora.

Zsigárdy Gyula az igazságügyi bizottság részéről az új felirati javaslatot elfogadásra ajánlja.

Barabás Béla kér szót s kijelenti, hogy a felirati javaslathoz mint a szerkesztő bizottság tagja nem járult hozzá s pártja a felirati javaslatot általánosságban sem fogadja el.

Helyes! Helyes! — zúgja a függetlenségi párt jelenlevő két-három tagja.

Több szónok itt sincs, — a szabaddelvű párt s a nemzeti párt elfogadja a felirati javaslatot.

Most a többi javaslatot szavazták

meg felszólalás nélkül. Tekintettel arra, hogy több igazságügyi törvényjavaslat is van napirenden, az igazságügyi tárcza képviselőjében senki sem tartotta érdemesnek a t. Házat jelenlétével megfeszíteni.

Egymásután szavazza meg a Ház a következő törvényjavaslatokat s veszi tudomásul a következő jelentéseket:

A valuta-rendezés czéljaira szolgáló aranykiszételek ellenőrzésére kiküldött országos bizottság jelentését az 1897. évről: a szécsány-szamos-alibunári és szamos-antalfalvai helyi érdekű vasutvonalak engedélyezésének megtörténtéről a kereskedelemügyi miniszter jelentését.

(Előadó: Thorotzkai Miklós gr. a püspökladány-füzesgyarmati helyi érdekű vasut engedélyezésének megtörténtéről a kereskedelemügyi miniszter jelentését; (Előadó: Thorotzkai Miklós gr.) a beszerceze-borgóprund-borgóbeszercezei helyi érdekű vasut engedélyezéséről a kereskedelemügyi miniszter jelentését; (Előadó: Thorotzkai Miklós gróf.)

A kisbirtokosok országos földhitelintézetéről szóló 1879: XXXIX. t. czikk módosításáról az igazságügyminiszter törvényjavaslatát. (Előadó) Zsigárdy Gyula az 1881: LIX. t. czikk 3. §-ának módosításáról az igazságügyi miniszter törvényjavaslatát. (Előadó: Zsigárdy Gyula.

A polgárosított magyar határövidéken fennálló házközösségi intézménynek megszüntetéséről szóló 1885: XXIV. t. cz. némely rendelkezéseinek módosítása és kiegészítése tárgyában szóló igazságügyi miniszteri törvényjavaslatnál Belitska Béni tart rövid beszédet s üdvözi a javaslatot, mely a régi helytelen rendszernek véget vetett. Ezután ezt a törvényjavaslatot is megszavazzák.

Most érkezik meg Erdély igazságügyminiszter s nagy derűtség közt szegyenkezve siet helyére, Bánffy nagy szeretettel fogadja, Erdély pedig mentetgetőzik, hogy Mócsy és Sima beszédeinek hosszúságában bizott.

Ezután felszólalás nélkül szavazzák meg Gabela-Bocche di cattaro keskeny váganyu vasutnak, valamint Trebinje és Gravosa-felé vezetendő szárnyvonalainak építéséről a miniszterelnök törvényjavaslatát (Előadó Pap Géza) és tudomásul veszik a Magyarország 1896. évi közegészségi állapotáról szóló belügyminiszteri jelentést, (Előadó: Belitska Béni) a gazdasági bizottság jelentését a képviselőház 1898. évi költségvetéséről, (Előadó: Molnár Antal.) s végül a gazdasági bizottság jelentését a képviselőház hivatalnokai- és szolgálóinak 1898. évre drágasági pótlék engedélyezése iránti kérvénye tárgyában. (Előadó Molnár Antal.)

Ezzel a tizenhárom tárgyból álló napirenden a t. Ház negyven percz alatt végig vágatott.

Holnap délelőtt tíz órakor a ma elfogadott törvényjavaslatok harmadszori olvasására tart a ház ülést.

Egy negyed tizenkettőkor ért az ülés véget.

Mit olvassunk?

A következő előfizetési felhívást kapjuk:

Nehéz gondokat hoz a tavasz friss szellője: Magyarországnak cselekednie kell oly dolgokban, amelyeknek mindegyike életkérdés és amelyek összesége: az életkemény, elutasítást és halasztást nem tűrő kérdése.

Magyarország egész testével, minden organumával benne van a gazdasági problémák megoldásában. Szemben egy másik álladalommal, szemben annak szerepéről a állá-

potával, szemben magunkkal és a széthúzó honi érdekekkel, ebben a pillanatban csak egy bizonyosság van, az, hogy a magyarság semmiféle szempontból, semmiféle érdekből, sem gvallériából, sem kénytelenségből nem hajlandó anyagi áldozatra. Nem is képes, nem is akar és csak tőle függ, hogy a gazdasági kiegyezés dolgában mindazt megóvja, ami az ővé, akár ideális, akár alkotmányos jó az. Látni fogjuk tehát az alkotmányos küzdelmeket és a súlyos harcokat a törvényes és jogos anyagi érdekekért; az egyiket a másikért, együtt.

Csaknem egy időben e küzdelmekkel, de nem véletlenül, hanem mint természetes fejlődést látunk és látni fogjuk: a magyar föld speciális gazdasági életének kitörő forróságát.

A Magyar Hírlap multjához hiven figyelemmel kíséri, buzdítja és erejétől telhetőleg segíti előre mindazokat a törekvéseket, melyek a magyar nemzet egészét, anyagi és erkölcsi előrehaladását érintik. Nem közönséges bátorsággal, a liberális és demokrácia iránt való változatlan ragaszkodással, minden irányban való nyílt szökimondásunkkal szolgáljuk a közérdeket, továbbra is. Együtt tartunk a mi kedves és megszokott közönségünkkel, amelynek különös figyelmét kérjük a reánk következő nagyfontosságú, exploziókat rejtegető, épp oly komoly, mint érdekes időkben. És amilyenek az idők, épp oly komoly, meg érdekes lesz a Magyar Hírlap továbbra is.

Előfizetőink nagy kedvezményekben részesülnek. Köztük legértékesebb az *illusztrált 48-as almanach*, melyet az ötvenéves jubileumra szerkesztettünk. Ezt megkapja *teljesen díjtalanul* minden előfizetőnk, tehát az is, aki most kezdi járni a Magyar Hírlap-ot. Bolti ára az almanachnak — melyhez hozzá van csatolva Jókai Mórnak dedikált fénynyomatu arcképe 1 forint.

Az ujonnan belépő előfizetőknél díjtalanul küldjük meg Jókai Mórnak lapunkban most folyó gyönyörű regényéből (*Öreg ember nem vén ember*) az eddig megjelent tárczákat.

Előfizetőinknek negyedévenként 50 krajczárért küldjük meg a *Kis Világ* című képes gyermeklapot, amely a legjobb gyermeklap mai napság.

Az *Évszak* című gyönyörű dívatlapot is potomságért, mindössze 80 krajczárért kapják a Magyar Hírlap előfizetői évnegyedre.

Különösen felhívjuk olvasóink figyelmét arra a *kedvezményre*, hogy az *Esti Hírlapot* (16 hasábos lap) mely Budapesten este és a vidéken *korán reggel* jelenik meg rendkívül olcsón, 45 krajczárnyi havi előfizetéssel kaphatják meg. Mindazokat, kiket a politikai és gazdasági (tőzsei) események különösebben érdekelnek, Budapesten este, a vidéken pedig korán reggel tudhatják meg a fővárosban történeteket. A kedvezményes előfizetési összeg szintén alulírott kiadóhivatalhoz küldendő.

A Magyar Szalon-t e kitűnő havi folyóiratot, szintén kedvezményes áron kapják a Magyar Hírlap előfizetői.

A Magyar Hírlap és a Magyar Szalon együttesen előfizetve, egész évre 24 frt helyett 20 frt, fél évre 12 frt helyett 10 frt, negyedévre 6 frt helyett 5 frt.

A Magyar Hírlap előfizetési árai ezek:

Negyedévre . . . 3 frt 50 kr.

Egy hónapra . . . 1 frt 20 kr.

Ebbe be van tudva a postaköltség a vidékre, illetve házhoz hor-datás Budapesten.

Előfizetni bármely naptól kezdve lehet.

Mutatványszámot 2—3 napig szívesen küld kívánatra

a Magyar Hírlap kiadóhivatala
Honvéd-utca 4.

Tallhegygyel.

A legújabb 12 pont.

Mit kíván a magyar nemzet?

(1898. márczius 28-án.)

1. Irományok előterjesztését.
  2. Az 1898. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatását.
  3. Igazságügyi bizottság jelentését, az Ő Felséghez intézendő felirati javaslat tárgyában.
  4. A valuta-rendezés céljaira szolgáló aranykészletek ellenőrzésére kiküldött országos bizottság jelentését.
  5. A szecsány-szamos-alibunári és szamos-antalfalvai helyi érdekű vasutvonalak engedélyezésének megtörténtéről a kereskedelemügyi miniszter jelentését.
  6. A püspökladány-füzesgyarmati helyi érdekű vasut engedélyezésének megtörténtéről a kereskedelemügyi miniszter jelentését.
  7. A beszerceze-borgóprund-borgóbeszercezei helyi érdekű vasut engedélyezéséről a kereskedelemügyi miniszter jelentését.
  8. A kisbirtokosok országos földhitelintézetéről szóló 1879:XXXIX. t.-cikk módosításáról az igazságügyminiszter törvényjavaslatát.
  9. Az 1881:LIX. t.-cikk 3. §-ának módosításáról az igazságügyi miniszter törvényjavaslatát.
  10. A polgárosított magyar határőrnyeken fennálló házközösségi intézménynek megszüntetéséről szóló 1885: t.-cz. né-mely rendelkezésének módosítását és kiegészítését tárgyában az igazságügyi miniszter törvényjavaslatát.
  11. A Gabela-Bocche di cattaroi keskenyágányu vasutnak, valamint Trebinje és Gravosa-felé vezető szárnyvonalainak építéséről a miniszterelnök törvényjavaslatát.
  12. Gazdasági bizottság jelentése, a képviselőház hivatalnokai- és szolgáinak az 1898. évre drágasági pótlék engedélyezése iránti kérvénye tárgyában.
- A legújabb 12 pont abban különbözik nagyhirű márcziusi elődjétől, hogy *pontról-pontra meg is valósult*, mert a képviselőház mai ülésében a *fenti napirendet fogadta el* vita nélkül, kétségkívül az egész nemzet osztatlan nagy gyönyörűségére.

Az új lutri.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

Az osztálysorsjáték mai húzáának eredményei lapunk zártáig a következők:

10000 (tízezer) koronát nyertek: 71028, 99574.

5000 (ötezer) koronát nyertek: 4665, 10844, 60895, 13608, 47084

2000 (kétezer) koronát nyertek: 751 2496 6258 19789 32467 38749 48712 56667 62039 68727 71211 77903 77195 80832 83881 87982 89807 90539

1000 (ezer) koronát nyertek: 1568 2298 6772 7000 8825 12982 13501 13412 13841 15996 15419 17230 19678 24224 24876 25071 33597 36443 37171 42897 42767 43197 43763 43205 44342 44847 46631 46492 50892 51913 56124 65291 69283 71770 75292 75505 76309

78558 78843 80054 80457 82434 93825
93131 93155 93022 96274 5073.
500 (ötszáz) koronát nyertek: 1246 3714 3297 3672 5540 11727 12175 12072 13371 18443 18748 19062 19358 21290 23308 28180 28501 29171 31123 33716 34020 41011 43379 44484 47441 52825 55289 57820 59829 60410 61409 64052 68269 69959 70732 74795 75371 76601 76983 79458 82103 82278 82400 84529 87236 87673 88992 88454 95831 96823 96343 97632 98326

TÁVIRATOK ÉS TELEFONJELENTÉSEK.

Amerika és a spanyolok.

Páris, márczius 28. (Az Esti Hírlap távirata.) A «New-York Herald» itteni kiadása a «Wrold» madridi táviratát közli, amely azt mondja, hogy Mac Kinley elnöknek a spanyol kormányhoz intézett jegyzéke kifejezi azt az óhaját, hogy állapítsanak meg végső határidőt arra, hogy Spanyolország Kubán a rendet helyreállítsa. Spanyolország válaszában mindenekelőtt kijelenti, hogy szilárdul el van tökéve, hogy visszatartja jogainak minden megtámadását és azt kívánja az Egyesült-Államoktól, hogy álljon el Kuba lakosságának segélyezésétől abban a formában, amint az Mac Kinley jelezte. A végső határidő megállapítását a béke helyreállítására Spanyolország nem utasítja vissza és valószínű, hogy a «Maine» ügyének elintézését választott bíróságra bízzák.

London, márczius 28. (Az Esti Hírlap távirata.) A «Standard»-nak jelentik New-Yorkból: Dinglei javaslatot készített u. n. *hadai adó bevezetése tárgyában*, amely a théát, kávé és sör adóztatja meg és 60 millió dollár jövedelmet vár.

Kina felosztása.

London, márczius 28. (Az Esti Hírlap távirata.) A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből: Az orosz ügyvivő aláírta ma a Kinával kötött egyezményt Port-Arthur és Talien-Van bérbeadása, valamint a port-arthuri vasut tekintetében. Kincsen Kina birtokában marad. Az oroszok egy kis állomást építenek közelében, Port-Arthur és Talien-Van felett a souverénitást Kinát illeti meg. Mind a két kikötő az összes nemzetek hadihajóinak nyitva lesz. A vámjövédék behajtásának jogát orosz-or-zág tartja fenn magának. A jövedelmek esetleges rendeltetése nem ismeretes. Port Arthur erődjeit valószínűleg Oroszország fogja megszállani. Kina elhatározta, hogy Tuning-Cseut Fukiang tartományban, mint szerződéses kikötőt megnyitja.

A reichsrath elnöksége a császárnál.

Bécs, márczius 28. (Az Esti Hírlap távirata.) A képviselőház elnökségének ő felségénél történt fogadtatásáról közölt komünniké így szól: «Ő Felsége megelégedését fejezte ki az elnökség megválasztása fölött, hangsúlyozta továbbá annak a szükségét, hogy az érdemleges és fontos ügyek mihamar tárgyilagos és nyugodt módon tárgyalás alá kerüljenek és elintéztessenek, és kifejezte végül azt a várakozását, hogy a parlamentben nyugodt és békés állapotok fognak beállni.

Tűzek a vidéken.

Arad, Márczius 28. (Az Esti Hírlap távirata.) Csermon szombatn a Dióssi-testvérek nagy fatelepe kigyulladt. A rettenetes zélvihar csak tápiálta a tüzet, amely még ma sem aludt el. A kár óriási. — *Mezőhegyesen* a vasuti fatelep a mozdony szikrájától leégett.

Az angolok Ugundában.

London, márczius 28. (Az Esti Hírlap távirata.) Ugundai hivatalos távirat jelentése szerint a lubwasi erőd-ből megszökött zendülőket angolok mult hó 23-án megtámadták és teljesen levertek. A zendülők részéről az elesettek száma 60, a sebesülteké 100, az angolok közül 10 elesett, 20 pedig megsebesült, köztük két tiszt. A szökevényeknek nincs lőszerük.

ESTI HIREK.

Bischitz Dávidné meghalt.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

Özvegy hevesi Bischitz Dávidné, akinek nevét szive tette ismertté és tiszteltté az egész országban, ma reggel nyolcz óraker 71 éves korában meghalt. A szive ölte meg, az a jó sziv, melyet annyi szegény ember áldott, aki mind Bischitz Dávidnének köszönte sorsa javulását.

Halála a magyar emberbaráti intézményeknek nagy veszteségét jelent és bizonyára mély részvétet is kelt a társadalom minden körében.

Bischitz Dávidné elelőtt hat héttel influenza döntötte ágyba, melyhez mellhártyagyulladás járult. Korányi Frigyes dr. egyetemi tanár és régi háziorvosa Adler Zsigmond dr. remélték, hogy a baj kedvező lefolyásra lesz, bár a beteg állapota néha oly aggályos volt, hogy pl. mintegy 3 hete már halálhíre elterjedt a fővárosban. Bischitzné aztán rosszul lett néhány napja azonban állapota határozottan rosszra fordult, amennyiben kettős bajához *szivgyöngülés* járult. A beteg ereje hanyatlott kezelő orvosai hasztalan hívták segélyül az orvosi tudomány összes eszközeit, — a jótékony urnó ma reggel 8 óraker rövid haláltusa után fiainak Bischitz Lajosnak és Arthurnak karjai közt kilehelte lelkét. A halálhír gyorsan terjedt el a fővárosban, és mindenfelé nagy részvétet keltett.

A magyar vöröskereszt-egyesület, melynek Bischitzné oszlopos tagja volt és számos más humanitárius egyesület kitűzve a gyászlobogót.

A temetés a vigadóter 1. szám alatti lakásból e hó 31-én szerdán délután 3 óraker lesz.

A délelőtt folyamán egymást érték a gyászborult családnál a részvét látogatások.

Tellsch Ede szobrász tíz óra után mintázta az elhunyt halotti lárváját.

A Bischitz Dávidné életrajzi adataiból közöljük a következőket: hevesi Bischitz Dávidné, Fischer Johanna 1827-ben született Tatán, hol atyja gazdag porcellángyáros volt. Hevesi Bischitz Dávidhoz 1852-ben ment feleségül. Egész életét a humanizmusnak szentelte. Ő alapította az izraelita nőegyletet s az izraelita népkonyhát, — melyben naponként 400—600 valláskülönbség nélküli szegény étkezik.

A magyar vöröskereszt-egyesületnek kezdettől fogva választmányi tagja s buzgó munkása volt. A Maria-Dorothea egyesületnek alelnöke s több mint száz jótékony egyesületnek diszelnöke, s tiszteletbeli tagja volt az elhunyt. Elelőtt harminczegy évvel, 1867-ben megismerkedett a jótékonyágról világszerte ismert néhai Hirsch Mór báróval, kinek figyelmét sikerült felhívni Magyarorszag szegényeire.

Hirsch báró évenként 120,000 frtot küldött jótékonyági irodának, mely Bischitzné vezetése alatt állott, amely valás, kor és nem különbség nélkül segített fel az érdemes szegényeket. De ő maga is sokat áldozott a közjóra. Ahol elemi csapás sujtotta embere

könnyeit kellett felszárítani, Bischitzné jötevé keze mindenütt ott volt.

Rendőri hírek.

Fegyelmi ügyek. A székesfőváros közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya ma délelőtt ülést tartott. Tárgyalás alá került első sorban Vankó Károly és társainak Krecsányi Kálmán VIII ker. rendőrkapitány ellen tett fegyelmi panasza. A fegyelmi választmány helyben hagyta a főkapitánynak első fokúlag hozott ama halározatát, amelylyel a panaszosokat elutasítja, mert Krecsányi a Molnár-féle vendéglőben tartott népgyűlést a törvény és szabályok adta jogánál fogva oszlatta föl. **Mogyoróssy** Imre rendőrnököt a főkapitány, több esetben történt rendellenkedés miatt, **hivatalvesztésre** ítélte. A fegyelmi választmány ezt a határozatot helyben hagyta. **Barabás Péter** rendőrfogalmazó ellen, a föllebbvalók irányában szóval és írásban tanúsított tiszteletlenség s vádaskodás miatt a főkapitány elrendelte a fegyelmi vizsgálatot. Rudnay Béla főkapitány Barabás Péter r. fogalmazót, a megejtelt vizsgálat után **hivatalvesztésre** ítélte. A fegyelmi választmány ma ezt a határozatot megváltoztatta s Barabás Péter ellen a további fegyelmi eljárást megszünteti főképen azért, mert a rendőrfőorvosnak két ízben is betérjett véleménye szerint Barabás nagyfokú ideggyógyítását teljesen semmivé teszi, sőt — az orvos véleménye szerint — Barabás ezt a betegség véglegesen **képtelenné** teszi a szolgálatra. A fegyelmi választmány az iratokat — a nyugdíjaztatás foganatosítása végett — a főkapitánynak kiadta. A főkapitány a határozatot megfőlebbezi a belügyminiszterhez.

Beszakadt csatorna. A Pauler-utca 69. sz. ház előtt a csatorna ma délelőtt beszakadt. Az előjáróságot azonnal értesítették az esetről, mire hozzálátottak a helyreállítási munkálatokhoz.

Késelés. Cseke Ferenc sopornyai születésű 27 éves városi szolga a kerepesi-uti Mozecko-féle vendéglőből egy nőismerősét akarta hazakisérni. Az Akácfa-utca sarkán nekiment két fiatal ember s Cseket úgy össeszurkálta, hogy a Rókus-kórházba kellett szállítani. A segélykiáltásokra előjött egy rendőr s az egyik késelőt, **Spitzer Armin** arany-érmes segédet elfogta, a másik azonban elmenekült.

Nagy rablás Szegeden. A főkapitánysághoz Szegedről érkezett távirati értesítés szerint ott az éjjel **Fried Sámuel** és utóda ékszerész boltját feltörték és kirabolták. Az ismeretlen tettesek, akiket nyomoznak, 5000 forint értékű ékszert vittek magukkal.

Különlélek.

Natalia főhercegnő a raktalon. Bécsi tudósítónk telefonjelentése szerint Reggeli 8 óra óta nagyszámú közönség tödül a gyászpompával díszített Hofburg kapuinába, hol Natalia főhercegnő holtteste az uralkodóház tagjainak koszorúval ékesített koporsóba van közszemlére kitéve. A spanyol regens királyné ma reggel egy pompás koszorút helyeztetett a koporsóra.

Andrassy Aladár gróf gyógyulása. Andrassy Aladár gróf állapotában, mint örömmel értesültünk, tegnap óta határozott javulás állt be. Az éjjelt nyugodtan töltötte s ereje is gyarapodott. A beteg főurat állandóan látogatják, s a látogatók közt volt ma **Wekerle Sándor** a közigazgatási bíróság elnöke is.

Magyar lövészek a császári jubileumon. A budai polgári lövészesegylet (tegnapi közgyűlésén megjelent az uralkodó császári jubileuma alkalmából rendezendő V. ausztriai szövetségi lövésznappély központi bizottság részéről **Gerslér Miksa**, hogy egyelőre szóval hívja meg a magyar lövészeket a bécsi ünnepre. A budai lövészesegylet erre így válaszolt:

„Magasztos ünnepélyekre való előzetes szóbeli meghívásokat egyhangulag a legnagyobb örömmel tudomásul vettük és minden írtézkedést meg fogunk tenni,

hogy nemcsak saját egyesületünk, hanem Magyarország valamennyi lövészköre is minél számosabban vegyenek rajta részt.

Lövészti üdvözléssel és készszorítással **del Medico** főlövész-mester.

Gesleer a nap folyamán **Gajári** Ödön orsz. képviselővel, mint a Magyarországi Lövész-Szövetség elnökével is érintkezett és **Gajári** állítólag megígérte, hogy a vidéki körökben oda fog hatni, hogy azok is minél számosabban vegyenek részt a jubileumi lövésznappélyen. — Megjegyezzük, hogy ugyanez a budai lövész egyesület volt az, amely e sülferajnos napokban a sajtó tiltakozása dacára is Berlinbe utazott, ott aztán inzultálásoknak tette ki a magyar zászlót.

Egy képviselő balesete. **Makkfalvy** Géza országos képviselőt, a nemzeti párt kiváló tagját, mint somogyi levelezőnk írja **vadászat közben baleset érte**, mely könnyen végzetessé is lehetett volna. **Makkfalvy** egy szalonkavadászatot vett részt és ez alkalommal egy **ügyellen lóvé**s a repülő madár helyét őt találta. Az apró sörét, melylyel a fegyver töltve volt, **négy helyen sebezte meg Makkfalvyt**; **négy szem furódott testébe.** Kettő arcban talált és ezek közül az egyik a nyelvét is megsértette, egy a mellén, egy pedig a hasán sebezte meg. Szerencsére a képviselő túl van minden veszélyen és rövid idő múlva teljesen kiépül sebeiből.

A főudvarmester betegsége. Szapáry Géza gróf, m. kir. főudvarmester, már hetek óta betegen fekszik széputcai palotájában. A beteg főur állapotáról ma aggasztó hírek érkeztek a fővárosban. Örömmel értesültünk, hogy a hírek tulzoltak. A gróf éjszakáit nyugodtan tölti, álmatlansága is szűnőfőben s erős köhögése alább hagyott. Háziorvos **Lumnitzer József** dr. naponként meglátogatja a javuló beteget.

Az ev. ref. konvent. Az ev. ref. egyetem tagjai ma délelőtt 10 órakor folytatták **Tisza** Kálmán és **Kun Bertalan** elnöklése mellett a szombaton megszakított tanácskozásokat. A mai tárgyalások legfontosabbikát **Tisza** Kálmánnak az egyházi adózási rendezésére irányuló javaslatának tárgyalása képezte, melyet némi változtatással **egyhangulag** elfogadtak. Elhatározta a konvent, hogy **Szász Károly** püspök a határozatokat a jegyzőkönyv elkészítése előtt kellő számban nyomassa ki, a megfelelő utasításokkal küldje meg az egyes egyházkerületeknek.

Színházasság. Tapolczai Dezső a Vígsházba jeles tagja eljegyezte a **Vizvári** pár leányát, **Vizvári** Mariskát, a Nemzeti Színház művésznőjét.

Országos fürdőügyi kongresszus. Az országos fürdőügyi kongresszus második napján **Pap Samu** dr. országos képviselő elnököt. Feloivasást tartottak: **Tauszk** Ferenc dr. egyetemi tanár, a szívbetegségek balneoterapiájáról, **Bikfalvy** Károly dr. az erdélyi sósfürdőkről, végül **Kelen István** dr. a hidegvizgyógyimód fürdőinkben masszage és gyógygyimnasztikával kombinálva hosszabb értekezést olvasott fel. Miután **Pollák** Manó építész bemutatta a pestyeni **Ferencz József** fürdő terveit, a felolvasások sorát délutánra halasztották.

Főka vadászok katasztrófája. **St. Johnsból** (Uj Fundlandból) jövő távirat jelenti: A „Greenland” főkavadász gőzös tegnap 23 matróz holttestével érkezett ide. 23 matróz holttestét vissza kellett hagynia. A gőzhajó március 21-én indult el 54 emberből álló legénységgel. A legénységet, a midőn a jégmezőkön főkákra vadászott, hóvihar lepte meg, amely a jeget széthajtotta. Csak 6 embernek sikerült megmenekülni.

Kettős tüzhál. **Letenyérlől** írja levelezőnk, hogy **Mayer** István odaváló gyógyszerész **Dezső** fiacskájával együtt borzasztó halállal halt meg tegnapi éjjel.

A szerencsétlen férfi szivarozva aludt el ágyában, ahova kis fiát is magához fektette. Az égő szivartól tüzet fogott az ágyon: **apa és fia megfulladtak** a rettenetes füstben. Reggel a szomszédok az udvarba jövet, kellemetlen, fojtó szagot éreztek, miglen észrevették, hogy a gyógyszerész hálószobájának ablakából egy nyílson sűrű füst tör kifelé. Rosszat sejtettek, zörögtek az ablakokat, de hiába, mig végre is feltörték, s ekkor remélve látták, hogy a kapott levegő folytán, az egész szoba lángban áll. A remület tetőpontra hágott, **felre verték a harangot**, s az ekként csakhamar összeseregleg embertömeg neki rontott az érs, vasrázózott ablaknak kifeszítették, de már későn volt a segítség. **Mayer** Istvánnak és a kis fiának csak agyonégett hullájára találtak a jajveszékő emberek.

SZÍNHÁZAK.

Mai színházi műsorok:

A Nemzeti színházban: A **Nők barátja**. Dumas vigjátéka. Főszereplők: **Nádai, Horváth, Cadszár, Beresényi, P. Márkus** E. és **Vizvári**. Kezdeté 7 órakor.

Az Operaházban: nincs előadás.

A Várszínházban: nincs előadás.

A Vígsházban: **Melyiket a kilencek közül?** Szini móka, írta: **Jókai** Mór. Utána: **A nőszbő.** Feydeau bohózata. Főszereplők: **Góth, Kalmár P., Gal** és **Delli** E. Kezdeté fél 8-kor.

A népszínházban: **Talmi hercegnő.** Kanti operette. Főszereplők: **Németh, Raskó, Z. Bárdi G., Blaha L. Vidor** és **Solymosi**. Kezdeté 7 órakor.

A magyar színházban: **Aranylakodalom 1848-1898.** Látványos színjáték 8 képből, dalokkal és táncokkal. Írta: **Beöthy** László és **Rákosi** Viktor. Zenéjét összeállította: **Fekete** József. Kezdeté 7 órakor.

Intendáns verseny.

Szép mezőny indul. Jó Huszár Kálmán, kezében a starter zászóval elbocsátotta a versenyzőket. Ő maga már készül beülni egy rozoga fiakkarba, hogy visszahajlasson a belügyminisztérium elnöki osztályába. A bírói páholyban **Percei** Dezső várja az érkezőket. Hiszen az intendánsi és a rendőrkiruhgási esetek harmadfokú elbírálása között van valami nexus causalis...

Káldy Gyula meg **Festetics Andor**, a művészet derék bookmakerjei, látszóval a kezükben figyelik az esélyeket. Ki lesz a győztes?

Ideje, hogy eldőljön a verseny. A tipelés már rég megindult s a két műpéintézet, az opera meg a nemzeti színház érdemes jegyszédőinek hajlongásaiból mindenki világosan láthatta az ovsdok növekedését vagy esését. A jegyszédők, a János meg a Ferencz a múlt hónapban még **Radvánszky** bárónak, azután **Zichy** Gézának, majd **Keglevich** István grófnak, sőt uram bocsá' még **Nopcsa Elek** bárónak is földig meghajoltak. **Az** ördög nem alszik, gondolták a becsületes livrées polgárok. Mint a villám szökken elő az utolsó pillanatban **Rákosi** Jenő és **Keglevich** István gróf kétségbeesett finischnben küzd vele, hogy győztesen kerülhessen vissza a már egyszer elhagyott piros báisony — kanapéra.

Az intendánsi páholyban nem is bárosnyozék, hanem egész pamlag van. Nem tudjuk, hogy ki lesz a győztes, csak azt reméljük, hogy a mérközés vége felé közeledik. A négy elől levő közül gróf **Zichy** Gézaról azt tudjuk, hogy intendáns korában 40000 frtot fizetett **Mahler** igazgatónak azért, hogy itt hagyjon bennünket s elmenjen Bécsbe, az odaváló operát ránczba szedni. Hiszen a miénken ugyis annyi a ráncz, gondolta nyilván a nemes gróf. És ebben igazza volt. **Keglevich** grófról, aki szintén volt már intendáns, azt tudjuk,

hogy valamelyes kis deficizt miatt kellett odahagyni állását.

Azt is tudjuk róla, hogy **Aczél** Béla bárón kívül csak ő képes a legszebb éjjeli szekrényeket és tükörállványokat beszerezni széles e világban. Fenyvessy Ferenczről mindenki tudja, hogy évek óta rendszeren eljár az operaházba és a nemzeti színházba s a képviselőházban a budget tárgyalásoknál ő szokta a művészetet előadni. Az is kiszivárgott már róla a kulisszák mögött, hogy az intendánságot csak az esetben vállalja el, ha az operaház budgetjét megjavítják. Ugy látszik tehát, hogy neki terve is vannak, ami elvégre is nem mindennapi dolog egy intendánstól. Végre a negyedik **Rákosi** Jenő. Volt színház direktor, drámaíró, erős akaratú ember szívből, ujságíró és lelkéből magyar. Látni való, hogy mindenképpen alkalmas ember s így éppen ezért meglepetés volna ha kineveznék.

Sem mi, sem pedig más nem tudja, hogy melyik sőtét autsider lesz a győztes, s mi csak arra kérjük az igen t. miniszter urat, hogy gyorsan méltóztatnék kihirdetni a bírói ítéletet. Eltekintve a nemzeti színház több rendbeli krizisétől, az operaházban egész sorozata a megoldandó kérdéseknek vár elintézőre. Ott van néhány elsőrangú énekesnő szerződése, amely utolsó napjait éli s ott van magának **Káldy** igazgatónak szerződési kérdése.

Az énekkar megítélve várja a jövővendő intendánst, valamint a ballet igazi primadonna nélkül. Koloratur énekesnőket, egy megbízható hőstonort szintén az új intendáns utilladójából várjuk s ha nem méltóztatnék tulkövetelőnek találni, ugy egy néhány érdemes opera ujdonságért is esedeznénk. Mert a **Bohéme**-en kívül a **Shee** és a **Piros cipők** igen szép dolgok ugyan, hanem tetszik tudni, ez a rossz izlésű budapesti közönség nem elégszik meg velük. Nem látja be, hogy sehol sem kap annyi kék, sárga, piros és zöld gazet, meg bengáli fényt, mint a **Rider** Haggard eitánczolt regényében. Ez nem elégíti ki a publikumot és holmi invenczió, eredetiség, hangszerelés és más hasonló muzsikális bohóságok után vágyakozik. Legalább szeretné ezeket a jövő évre megkapni.

Mindezeket azért soroltuk fel kegyelmes uram, hogy látni méltóztatssék, szükség volna már egy jó új intendánsra. Ha mindezek az évek nem volnának Nagyméltóságod előtt elégségesek, ugy bizonyára nem téveszti el hatását ama kétségbevonhatatlan tény konstátálása, hogy a János meg a Ferencz, az emberséges jegyszédők már **hekszususai** kaptak a sok hajlongásban. Nem tudják ki lesz az intendáns. Had szűnjék meg e jó embereknak az ő kétségük és izomeszük. Tessék kinevezni az intendánst.

* Ninon sikere. Tegnap este került először színpadra **Sztojanovics** Jenőnek a nagytehetségű magyar zeneszerzőnek **Ninon** című két felvonásos operája. Ugy a közönség mint a kritika minden tekintetben méltányolta **Sztojanovicsnak** ezt a legújabb alkotását és a legnagyobb rokonszenvvel fogadta a gyönyörű művet, mely telve van az igazi tehetség fényes megnyilatkozásaival. Tizszer-tizenötöször hívták a szerzőket a lámpák elé (a szöveget tudvalevőleg **Ábrányi** Emil készítette el mesterien) és megessett az a snajátságos véletlen, hogy két vérbeli ujságíró: **Sztojanovics** Jenő és **Ábrányi** Emil lendítette fel a m. kir. opera pénztárát.

Sport.

§ Az alagi nagy akadályversenyben a következő steeplerék indulnak:

Magyardó lov. Pejacsevich gr.
Rajna > Williamson
Csahí > Buckenham
Ossi > Brook

Hírnök > Taxis hg.
Rémes > >
Koppantó > Jekyll
Grobán > Kovács
Oseko > Horthy Sz.

A díj legértelmebb jelöltjei: Ruabn Hírnök és Rajna.

§ Szolgabíró nem indul többé gátversenyben. A szarajevói Császárdíj nyertője nagyszerűen fejlődött a télen át és istállója biztosra veszi, hogy a nagy sikerversenyekbe elsőrangú szerepet fog játszani.

§ Német lovak a Przedswitben. A legutóbbi bánatjelentés után tudvalevőleg mind a két benevezett német lo: Sanssouci és Sapristi állva maradtak a Przedswit-handikapban. Sanssouci, mint most étesülünk, a reggeli galoppnál úgy megütötte a lábát, hogy a 10.000 koronás díjban nem indulhatják. Sapristi azonban bizonyosan indul.

§ Stateman a tavalyi Set-Leget nyertője a budapesti augusztusi meetingen debütál az idén. A nagy klasszisa Marden csikó az 50.000 koronás Királyné-díjban indul először, melyre már ma is első esély van.

§ Levante a Sztáray-Andrássy istálló jeles hatévese, mely lábaja miatt két évig nem futatható, megint teljesen rendben van s már az alagi versenyeken indulni fog. Levante annak idején derby volt, mely többek közt harmadik lett a derbyben Tokio és Csapláros mögött és megnyerte az 5000 forintos államdíjat Torador, Nem kell és Margit ellen, Atagon tehát aligha fogják megverni.

KÖZGAZDASÁG.

A szénkartell ellen.

A Magyar Hírlap írja a következőket:

Elmélet és tapasztalat egyaránt kárhoztatja a kartelleket. Még ott is, ahol azoknak szervezői az ugynevezett tultermelés korlátozásának szükségességére hivatkozhatnak.

Mert a kartell minden körülmények között a fennálló társadalmi rend alapelveivel, a szabad versenynek törvényével ellenkezik és a fogyasztó nagyközönség kizsákmányolását eredményezi.

Vajon nem nyere teljes jogot a kollektívizmussal, azaz a termelésnek célzatos társadalmi szervezkedése, mint azt a szocialdemokraták követelik akkor, ha megengedjük, hogy a szabad versenynek hatása kartellek és kasztek utján megakadályozzassék? Mert hiszen a kartell csak annyiban különbözik a kollektívizmustól, hogy míg az utóbbi a versenyt, a kínálat és kereslet korlátlan hatásait a munkások javára megszüntetni akarja, addig a kartell ugyanazt egyes tőkésök javára cselekszi.

Ez az összefüggés a kettő közt olyanira szembetűnő és magától érthető, hogy tényleg nem is létezik civilizált ország, melynek közvéleménye és törvényhozása a kartellek ellen állást nem foglalt volna. Elitellendőnek, veszedelmeseknek tartják azokat minden esetben és ha mindaddig még sem sikerült ezeket tökéletesen kiirtani, annak csak az az oka, hogy a nagy tőkének furfangja ellen még nem találták meg az alkalmas eszközt, melynek erejével a szabadságellenes összeesküvést megakadályozni sikerült volna, anélkül, hogy egyúttal a nagyipar jogos fejlesztése is veszélyeztetve, korlátozva ne lett volna.

De hogy kartell és kaszt egyáltalában csak ott és akkor engedhető meg, ahol tényleg a tultermelés ellen való védelemnek égető szüksége mutatkozik, az mindentűn a civilizált világban általánosan elfogadott elv.

Es ime Magyarországon most új kartell terveznek, mely egy oly termelési ágának monopolizását és mesterségesen központosított szervezését veszi célba, amely köztudomásulag még nagyon is távol áll attól, hogy nála a kínálat a keresletet túlhaladná.

A legújabb (az 1898. évről szóló) statisztikai adatok szerint Magyarországnak köszéntermelése mindössze kerekszámában 69 millió métermázsát tett, míg az országnak köszénfogyasztása 62 millió métermázsára rugott, úgy hogy a szükséglet mennyiségének több mint egy ötödrésze Ausztriából és Porosz-Sziléziából való behozatal után nyert kielégítést.

Hogyan lehet tehát ez adatokkal szemben tultermelésről beszélni? Mi jogos okból akarják a kartellirozó urak megakadályozni, hogy hazai köszénbányászatunk, mely oly szép fejlődésnek indult, hogy annak termelése az elmúlt évtizedben körülbelül megkétszereződött, e természetadta utján tovább is haladjon?

A dolog olyannyira botránys, természetellenes és aggasztó, hogy nem is merjük feltételezni, miképp a kartellszándék tényleg a magyar köszéniparosok köréből került ki. Idegen befolyás az, mely itt a mérvadó volt. A kartellkísérletnek valódi célja nem a magyar, hanem a szomszédos osztrák köszénbányák üzérkedéseiben keresendő, mely idegen érdekekkel — igaz — egy belföldi érdekcsoport is szövetkezett, mely utóbbi csoport azonban nem a köszénipar, hanem a tőzsde tripolage terén keresendő.

A magyar kartellnek tervezői és szervezői a magyar piacot meg akarják védeni a magyar köszénbányák további fejlődése ellen az osztrák köszénbányákkal szembeni érdekeiket, és hasznát akarnak húzni a köszénbányapapírok mesterséges áremelésén másrészt.

Már most mi az uraknak szivesen átengednők e kettős haznot, ha ennek elérése egyúttal az egész magyar iparnak tönkretételével járna.

Hiába tiltakoznak ama mindenütt biztosra vett terv ellen, hogy a kartell a köszénárak emelését tervezi. Ha nem is akarnák — pedig nagyon is akarják, — mégis beállana ez az áremelés, mint a termelés megszorításának természetes és elháríthatlan következménye. Ocsó köszén nélkül pedig lehetetlen az ipar.

Mi is akadályozta eddig olyannyira a magyar iparnak valamire való növekedését? Úgytelenebb, ostobább talán a népünk, rosszabb az égaljunk, mint más iparos országé? Avagy hiányoznak a tőke jövedelmező iparbefektetésekhez? A tőke tényleg csak nehezen kínálkozik magyar iparvállalatok céljaira, mert e vállalatok itt nem eléggé jövedelmezők. De mirét nem?

Hát egyszerűen azért, mert a termelési költségek magasabbak minálunk, mint iparos szomszédainknál, magasabbak daczára annak, hogy a munkabérek nálunk bizony elég silány. A termelési költségeknek ez az aránylag magas volta pedig — legnagyobb részt — a magas köszénárakban gyökerezdik.

A fekete köszén métermázsájának ára széles ez országban 80 krajczár és 2 forint közt ingadozik, Ausztriában pedig 30 krajczár és 1-40 frt közt; a barnaszéné Magyarországon 50 krajczártól 1-25 forintig, Ausztriában 12 krajczártól 80 krajczárig váltakozik. Hogy e különbségnek döntő hatását jól felfoghassuk, meg kell fontolnunk, hogy a modern emberiség voltaképpen nem annyira emberi, mint mechanikai erő segítségével dolgozik. Egy modern gyárnak a termelői tehetése nem az ott alkalmazott munkások, hanem az ott alkalmazott gépek erejétől függ. Sokkal nagyobb rendszerint az utóbbi, mint az előbbi. Ha egy gyár, mely 100 munkást alkalmaz, egy 50 lóerőnyi gőzgéppel bír, ez annyit jelent, hogy ebben a gyárban hatszor akkora a mechanikai, mint az élő emberi erő, mivelhogy egy ugynevezett lóerő tényleg ugyanakkora, mint 12 embererő.

Ennek a mechanikai erőnek az illető mozgató eleme pedig köztudomásulag — a köszén.

Ha tehát a mi magyar gyárosunk köszénét kétszer oly drágán fizeti meg, mint osztrák vetélytársa, akkor az azt jelenti, hogy neki a szükséglet munkáerőnek hat hetede kétszer annyiba kerül; aminek azután az a nagyon is természetes következménye, hogy vele versenyezni képtelen.

Megengedhető-e tehát, hogy ez az egész iparunkra nehezedő hátrány

jövőre mesterséges uton még fokozódjék, ahelyett, hogy — köszéniparunk minél hathatósabb fejlesztése útján — ez állapotokon a lehetőségig segítessék? Ha a magyar közvélemény, kormány és törvényhozás a terveit merényllettel szemben közönyösek maradnak, akkor mi csak egyet nem értünk, azt az általános felháborodást ugyanis, amelyet a magyar faló osztrák politikai pártok kifakadásai Magyarországon keltenek.

Mert mit is akarnak voltaképpen ezek a lajtántuli ellenfeleink és irigyek? Nem mást, minthogy Magyarország belenyugodjék abba a szerepbe, amelyet ők neki szántak: egy osztrák gyarmatnak a szerepébe és mindentől óvatosan tartózkodjék, ami iparának és nemzetgazdaságának önálló fejlesztését eredményezhetné. Már pedig mindaz, amit ők e cél biztosítására kieszeltek és követelnek, csekélyeség ahhoz képest, ami a köszénkartellek természetes következménye volna. Ha tehát ez ország valóban belenyugszik abba, hogy ipara kivégeztessék — miért ne tenné ezt az osztrák pártok kedvéért? Ép úgy, mint néhány kapzsi nagytőkés kedvéért? Amazok adnának legalább e konczeszioért valamit mondjuk egynehány százalékot a kvótánál, de hogy emezektől miket várhat az ország, aziránt mindenki tisztában van, aki híret vette vakmerően kieszelt legújabb műveletüknek — a köszén kartellbe szorításának.

Jelentések a tőzsdékről.

A gabonaüzlet Budapesten. A kedvezőtlen időjárás daczára szilárd hangulat terjedt el, a malmok élénk tevékenységet fejtettek ki a készáru bevásárlásában. Elkelt 25,000 q buza 5 krajczárral magasabb áron.

A következő buzafajok kerültek forgalomba.

Tiszavidéki	200 mm.	76.5 kg.	13.15 frton,
<	800 >	74 >	12.8-1/2 >
<	400 >	75 >	12.90 >
Bécskai	600 >	75 >	13.- >
Pestvidéki	700 >	75.7 >	13.10 >
>	1500 >	73.5 >	12.70 >
>	800 >	74.5 >	12.95 >
Fehérmegyei	2000 >	73 >	13.50fél >
Romániai	1700 >	72.5 >	10.25 >
>	4300 >	72.8 >	10.50 >
>	5000 >	72.5 >	10.30 >
>	1000 >	71.5 >	9.57 1/2 >

Egyéb gabonaméletekben az irányzat szilárd, az árak nem változtak. Rozsot 8.70-9. bengerit 5.35-5.45, és zabot 6.70-7.10 frton adtak el.

A határidőpiacon a tavaszi és május-juniusi buza rohamosan emelkedett, míg a többi gabonacikkben alig volt üzlet.

Közltek:

Buza tavaszra	12.24-12.35
Buza őszre	9.10-9.18
Rozs tavaszra	8.58-8.62
Tengeri máj.-jun.-ra	5.35-5.36
Zab tavaszra	6.57-6.60

A déli tőzsde zárlatjegyzései:

Buza tavaszra	12.34-12.35
„ őszre	9.11-9.12
Rozs tavaszra	8.60-8.62
Tengeri máj.-jun.-ra	5.36-5.38
Zab tavaszra	6.58-6.60

A budapesti értéktőzsde. A kedvezőtlen külpolitikai hírek ellanyhitották az irányzatot, utóbb fedezésekre az árfolyamok mérsékelten emelkedtek.

Az előtőzsdén előfordult kötések: magyar hitel 331. 379.75 — osztrák hitel részv. 362. 360.80 — leszámítoló bank részv. 250.—251.— osztrák-magyar államvasút részv. 338.50-337.— rimamurányi vasút részv. 245.50-246.— közuti vaspálya részvény 402.25-403.50 villamos vasút részvény 274.— frton.

Zárlatkor maradt: magyar hitelrészvény 380.25 osztrák hitel részvény 361.25 osztrák-magyar államvasút részv. 337.50 leszámítoló bank részvény 251.— jelzáloghitelbank részvény 255.— közuti vaspálya részvény 403.50 városi villamos vasút részvény 274.— forinton.

A déli tőzsdén jegyzetek: magyar hitelrészvény 380.—0-381.25 osztrák hitel részvény 361.40-362.— osztrák-magyar államvasút részvény 337.—338.— leszámítoló bank részvény 251.—.— jelzáloghitelbank részvény 251.25.—254.75 rimamurányi vasút részvény 246.25-246.50 közuti vaspálya részvény 404.—405.— városi villamosvasút részv. 274.—272.75- forinton.

Zárlatkor maradt: magyar hitelrészvény 381.— magyar aranyáradek 121.25 magyar koronaáradek 99.20, pesti magyar kereskedelmi bank részvény 1410.—, osztr. hitelrész. 361.70 leszámítolóbank rész

vény 251.— jelzáloghitelbank részvény 254.50 rimamurányi vasút részvény 246.50, salgótarjáni köszénbánya részvény 615.— déli vasút részvény 77.50 városi villamos részvény 274.25, közut vaspálya részvény 404.50 forinton.

A gabonaüzlet Bécsben. A budapesti készáruipiacról érkezett szilárd tudósítások az irányzatot megszilárdították, az árak emelkedtek.

Jegyzések:

Buza tavaszra	12.28-12.29
Rozs tavaszra	8.94-8.96
Tengeri máj.-jun.-ra	5.64-5.65
Zab tavaszra	6.90-6.92

A bécsi értéktőzsde. A külföldi magasabb jegyzések megakadályozták a baise mozgalom terjedését, az árfolyamok egy kissé emelkedtek.

Jegyzetek: osztrák hitelrészvény 361.90 magyar hitelrészvény 380.75, magyar aranyáradek 121.40, magyar koronaáradek 99.20 anglo bank 169.50, osztrák-magyar államvasút részvény 338 forinton.

Felelős szerkesztő Neszmély Artur.

Husvétli sonka

ugyintén legnagyobb választékú raktár mindennemű finom bel- és külföldi husneműk, sajtok, fűszer- és gyarmatárak likőrök, cognac, pezsgők, befőttek, sütemények, csokoládé, cukorkák, korai befőttek, és korai gyümölcsök, friss őszi barack, zöld borsó, földipeper, és saláta uborkában

Buffet-Regi elizsözoba

Megrendeléseket mulatóságokra, ebédekre, vacsorákra háznan, legjobb kis-olgalás és legszebb rendezéssel a legolcsóbb árak mellett elfogad

Hübner Frigyes

husnemű-, csomaga-, sajt-, vaj- és borüzlet

Budapest, Váci-utca 12.

Gyermekeknek

tanulságos és szórakoztató olvasmányú legalkalmasabb s legolcsóbb a

Kis Világ

képes gyermeklap. Megjelen minden szombaton. Előfizetési ára egy évre 3 forint negyedévre 75 kr. A Magyar Hírlap előfizetői egy évre 2 forintért negyedévre 50 kr-ért kapják; Előfizetések V., Honvéd utca 4. szám alá küldendő.

„Az Évszak“

a legjobb diva lap szabás mintákkal, divat képekkel, sz épiro dalm részsel. Előfizetési ára egy évre 4 frt; 1/2 évre 1 frt. A Magyar Hírlap előfizetői kedvezményképpen negyed évre 80 krajczárért kapják.

Bem-Petőfi

Nagy körkép a szabadságharoból.

Festette: Vágó, Styka, Spányi.

Látható reggel 9 órától. Este villamos fényénél.

Arena-ut 70. Városliget. — Belépő díj 50 kr.

Utczai lapelárusítással

férfiak, asszonyok, 15 éven felüli gyermekek naponként 1 frt 50 kr. — 2 frtot kereshetnek. Bővebbet a kiadóhivatalban. Honvéd-utca 4